Anna Smyčková, *Mezi národními příběhy*, Praha 2026, FHS UK, 77 s.
Oponentský posudek bakalářské práce

Anna Smyčková se ve své bakalářské práci zabývá otázkou, jak mladí lidé z různých kulturních a vzdělávacích prostředí konstruují své pojetí soudobých dějin. V úvodu zdůrazňuje, že neexistuje jedna univerzální představa o tom, kdy soudobé dějiny začínají, a ukazuje, že různé země definují „soudobost" odlišně. Práce je rozdělena do několika částí: teoretické vymezení pojmů kolektivní paměti, historického vědomí a eurocentrismu, přehled dosavadního výzkumu, metodologická část a rozsáhlá empirická analýza založená na rozhovorech s třinácti respondenty z Evropy, Asie a Latinské Ameriky.

Cílem práce je zjistit, jak se v různých kulturních kontextech utváří porozumění soudobým dějinám na základě školního vzdělávání a jaké rozdíly lze nalézt v jejich periodizaci, interpretaci klíčových dějinných momentů a vztahu mezi rodinnou pamětí a školní výukou. Autorka čerpá z teorií orální historie, kolektivní paměti i z kritiky evropocentrismu a tyto koncepty využívá k interpretaci vlastního empirického materiálu.

Metodologická část patří k nejsilnějším složkám práce. Autorka přesně popisuje jednotlivé kroky tematické analýzy: seznámení s daty, identifikaci hlavních témat a komparativní analýzu na individuální i regionální úrovni. Výborným momentem je i vymezení tří hlavních nedostatků dosavadního výzkumu, které podtrhují originalitu práce: chybějící mezinárodní komparaci, chybějící perspektivu samotných studentů a chybějící koncept subjektivně chápané soudobosti.

Empirická část je rozsáhlá a pečlivě vystavěná. V kapitole 8.1 autorka dokládá, že respondenti situují počátky „soudobých dějin" do velmi rozdílných časových horizontů – mezi lety 1814 a 1991. Tím potvrzuje základní hypotézu práce o pluralitě pojetí soudobosti. Kapitola 8.2 se věnuje transnacionální dimenzi a ukazuje výrazný eurocentrismus evropského vzdělávání: evropští studenti mají velmi omezené znalosti o dějinách Asie, Afriky a Latinské Ameriky, zatímco studenti z neevropských zemí se běžně učí o evropských dějinách. Toto pozorování je jedním z nejpřesvědčivějších výstupů celé práce. Další výrazný moment představuje analýza rodinné transmise paměti, v níž autorka ukazuje, jak rodinné narativy doplňují či zpochybňují školní vzdělávání a jak se v různých zemích udržují či střetávají odlišné paměťové tradice.

Vysoce kvalitní je i teoretická syntéza v kapitole 8.4, kde autorka propojuje tři základní rámce: Rüsenův koncept historického vědomí, Halbwachsovu teorii kolektivní paměti a Chakrabartyho kritiku evropocentrismu do ucelené a přesvědčivé interpretace. Dokazuje tak schopnost nejen tyto teorie pochopit, ale také je smysluplně uplatnit v empirickém výzkumu. Ačkoli je práce po obsahové i metodologické stránce velmi kvalitní, závěrečná část by si zasloužila preciznější formulaci hlavních zjištění a jasnější vymezení toho, jak jednotlivé analytické části podporují celkový argument studie.

Celkově lze konstatovat, že Anna Smyčková napsala mimořádně přehledně strukturovanou, metodologicky precizní a originální bakalářskou práci, která splňuje všechny nároky kladené na tuto úroveň studia. Práce vyniká jasnou argumentací, kvalitní empirickou analýzou a schopností propojit teoretické koncepty s konkrétními výpověďmi respondentů. Svým pojetím a provedením představuje nadstandardní výkon.

Předloženou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **výbornou (1)**.

V Praze dne 05. února 2026

Dr. phil. Jan Vondráček, PhD.